

Tekst: Mt 28,16-20Tłumaczenie:

16. *Jedenastu uczniów poszło do Galilei na górę, którą wskazał im Jezus.*

17. *(A) kiedy go zobaczyli, oddali [mu] pokłon, choć niektórzy [z uczniów] wahali się.*

18. *A gdy Jezus [do nich] podszedł, powiedział im:*

Otrzymałem [od Boga] pełnię władzy w niebie i na ziemi.

19. Wyruszcie

i czyńcie uczniami wszystkie narody,

chrzcząc je w imię Ojca i Syna i Ducha Świętego,

nauczając je przestrzegać wszystkiego, co wam nakazałem.

20. *A oto ja jestem z wami przez wszystkie dni, aż do końca tej ery.*

Komentarz do tłumaczenia:

[...] – oznaczają wyrazy, których nie ma w tekście, ale przy tłumaczeniu na język polski należy/można je dodać

(...) – wyrazy występują w tekście, ale można je pominąć ze względu na polską składnię (są zbędne)

w. 17. *edistasan* – zwykle tłumaczy się przez „wątpili”, Bauer/Aland⁶ sugeruje „wahali się” jako możliwe tłumaczenie słowa; czasownik ten w całym NT jest użyty tylko dwa razy, wyłącznie u Mt – por. Mt 14,31. „Wahali się” lepiej oddaje powiązanie wątpliwości z oddaniem pokłonu, jak w Mt 14 wątpliwości Piotra są związane z czynnością chodzenia po jeziorze.

w. 18. *edothee moi* – wydaje się być stroną bierną, która wskazuje na działanie Boga; zwyczajowo tłumaczone dosłownie: „została mi dana”; tłumaczenie „otrzymałem” nasuwa natychmiast pytanie o agensa, o dawcę otrzymanej władzy.

w. 20. *tou aioonos* – „tej ery”, wskazuje na rozpoczynający się okres czasu, który zakończy się wraz z ponownym przyjściem Syna Człowieczego na ziemię, zapowiedzianego w Mt 24-25.

Umiejscowienie fragmentu w księdze:

Mt 28,16-20 jest ostatnim segmentem księgi, wyraźnie oddzielonym od poprzednich – wizyty kobiet przy grobie i spotkania zmartwychwstałego Jezusa (Mt 28,1-10), relacji o przekupieniu strażników grobu i wynikłej z tego interpretacji pustego grobu (Mt 28,11-15). Ten fragment należy czytać w odniesieniu do całości przekazu ewangelii Mateusza – pewne tematy zostają ponownie podjęte, niektóre rozwinięte, a zapowiedzi zostają wypełnione.

Komentarz:

w.16. Góra w tradycji biblijnej jest miejscem bliskości z Bogiem, choć w tym fragmencie może także chodzić o teren górzysty (por. Mt 14,23). Galilea rozpoczyna i zamyka okres misji Jezusa na ziemi (Mt 4,12nn.). Górę można łączyć z motywem Kazania na Górze, gdzie Jezus jest przedstawiony jako nowy Mojżesz, normatywnie wykładając przykazania Tory i praktyki religijne (wyjaśniając ich pierwotny sens i cel).

W pierwszej ewangelii kanonicznej nie mamy narracji o spotkaniu kobiet z uczniami, ani o wskazaniu przez Jezusa miejsca spotkania. Uczniowie idą na miejsce spotkania wierząc temu, co powiedziały im kobiety.

w.17. Pokłon uczniów, czyli wyrażenie szacunku i oddania, należałoby czytać w powiązaniu z Mt 4,8-9, gdzie szatan obiecuje Jezusowi władzę nad wszystkimi królestwami ziemi w zamian za oddanie pokłonu – władza, którą otrzymał Jezus po zmartwychwstaniu znacznie przewyższa obiecaną przez diabła (Mt 28,18).

Część uczniów ma wątpliwości, waha się, nie może przezwyciężyć krytycznego dystansu. Wątpliwości należy łączyć z oddaniem pokłonu, które staje się ambiwalentnym gestem części uczniów, podobnie jak w historii o Piotrze chodzącym po wodzie w Mt 14,31. Możliwe, że Łk 24,37 wskazuje, o jaki rodzaj wątpliwości chodziło.

w.18. Jezus przezwycięża dystans fizyczny, najprawdopodobniej również wątpliwości uczniów (por. Łk 24,39) i przekazuje uczniom przesłanie, nazywane tradycyjnie nakazem misyjnym. Zastanawiać mogą różnice w przedstawieniu ostatniego spotkania zmartwychwstałego z uczniami według czterech ewangelii, które są związane z różnym teologicznym akcentem poszczególnych ewangelii.

Słowa Jezusa rozpoczynają się od strony biernej, która wydaje się wskazywać na Boga jako dawcę władzy. *Pełnia władzy w niebie i na ziemi* oznacza władzę realną, atrybut Boga Izraela, którą otrzymał zmartwychwstały Jezus. Może to być aluzja do księgi Daniela 7,13-14.

Otrzymane przez Jezusa pełnomocnictwo jest podstawą nakazu misyjnego i wskazuje na godność zmartwychwstałego.

w.19. Naczelnym zadaniem jedenastu jest czynienie uczniami (gr. *matheeteusate*). Termin ten oddaje charakter pierwszej ewangelii kanonicznej, która kładzie największy nacisk na przekazanie nauki, co widać w samym układzie nauki Jezusa w tej księdze. Jedenastu ma czynić innymi uczniami Jezusa – wynika to z całości wersetu.

Jedenastu jest posłanych do wszystkich narodów (*panta ta ethnee*). Jest to rozszerzenie misji skierowanej do Izraela również na narody pogańskie – bazuje ono na godności zmartwychwstałego Jezusa, który ma wszelką władzę.

Czynienie uczniami jest dookreślone przez trzy formy czasownikowe (w tekście oryginalnym są to imiesłowy): wyruszenie, chrzczenie i nauczanie.

Chrzest jako ryt inicjacji był powiązany z podstawowym nauczaniem o wierze chrześcijańskiej i konwersją, która w przypadku misji wśród nie-Żydów oznaczała zerwanie z wcześniejszymi wierzeniami, najczęściej politeistycznymi. Postawienie Jezusa na równi z Bogiem Ojcem i Duchem Świętym podkreśla jego boskość i jest jedną z wczesnych formuł trynitarnych.

Nauczanie przestrzegania nauki Jezusa wydaje się odnosić w szczególności do Kazania na Górze, które w Ewangelii Mateusza jest interpretacją Tory i tradycji, które Jezus wypełnia, a nie znosi (Mt 5,17). Równie istotna wydaje się być mowa Jezusa o zasadach panujących we wspólnocie uczniów z Mt 18, a dalej trzy pozostałe duże mowy Jezusa (Mt 10; 13; 23-25). Bycie uczniem jest ściśle związane z trzymaniem się nauki Jezusa.

Ze względu na nacisk położony w tej ewangelii na przestrzeganie prawa, wielu komentatorów widzi sprzeczność z tekstami Pawła, który podkreśla pierwszeństwo łaski i ewangelii o Jezusie Chrystusie przed prawem i zasadami. Jednym z rozwiązań tej trudności jest zwrócenie uwagi na wyraźnie pedagogiczny charakter pierwszej ewangelii kanonicznej (stąd podkreślanie porządku i zasad) oraz czytanie jej jako narracyjnej całości. Przy takiej lekturze można zauważyć perspektywę zbliżoną do pawłowej, choć nacisk na życie odpowiadające otrzymanej łasce jest wyraźne (por. zwł. Mt 18,21-35 oraz mowy w Mt 23-25). W Mt 28,16-20 w porównaniu do opowiadań kończących pozostałe ewangelie kanoniczne czynienie uczniami jest głównym zadaniem nakazu misyjnego.

w.20. Ten werset dopełnia zapowiedź z Mt 1,23 – imienia Immanuel. Zmartwychwstały Jezus Chrystus towarzyszy uczniom na stałe – jak w Mt 18,20 – jest obecny we wspólnocie, która otrzymuje nakaz misyjny. Przez wszystkie dni, aż do końca tej ery (*tou aionos*) jest związane z oczekiwaniem paruzji, tj. widzialnego powrotu zmartwychwstałego Jezusa na ziemię. W tej erze, tj. w trakcie oczekiwania na jego widzialny powrót, nie jest on nieobecny, lecz niedostrzegalny wzrokiem towarzyszy uczniom spełniającym nakaz misyjny. Zapewnienie o posiadaniu pełni władzy, pełnomocnictwie i obecność wśród uczniów tworzą ramy misji czynienia uczniami wszystkie narody. To podkreśla, że całe ukierunkowanie Ewangelii Mateusza na nauczanie jest ściśle związane w teologii tego ewangelisty z tym, co wydarzyło się w życiu, śmierci i zmartwychwstaniu Jezusa, i na tym bazuje.